C/2023/1067

15.12.2023

P9_TA(2023)0195

Viri lastnih sredstev: nov začetek za finance EU, nov začetek za Evropo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. maja 2023 o virih lastnih sredstev: nov začetek za finance EU, nov začetek za Evropo (2022/2172(INI))

(C/2023/1067)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju člena 311 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 29. marca 2007 o prihodnosti lastnih sredstev Evropske unije ([1]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) ([2]),

— ob upoštevanju končnega poročila in priporočil skupine na visoki ravni za lastna sredstva o prihodnjem financiranju EU, objavljenem decembra 2016,

— ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2020/2053 z dne 14. decembra 2020 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije in razveljavitvi Sklepa 2014/335/EU, Euratom ([3]),

— ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovodenju ter novih virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. decembra 2022 o nadgradnji večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027: odporen proračun EU, primeren za nove izzive ([5]),

— ob upoštevanju predloga Komisije za sklep Sveta o spremembi Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije (COM(2021)0570),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Naslednja generacija virov lastnih sredstev za proračun EU (COM(2021)0566),

— ob upoštevanju svojega stališča z dne 16. septembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ([6]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. maja 1965 o predlogih Evropske komisije v zvezi s financiranjem skupne kmetijske politike (SKP) in oblikovanjem lastnih sredstev za Evropsko gospodarsko skupnost ([7]),

— ob upoštevanju Sklepa Sveta z dne 21. aprila 1970 o nadomestitvi finančnih prispevkov držav članic z lastnimi sredstvi Skupnosti ([8]),

([1]) UL C 27 E, 31.1.2008, str. 214.
([2]) UL L 243, 9.7.2021, str. 1.
([3]) UL L 424, 15.12.2020, str. 1.
([4]) UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28.
([5]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0450.
([6]) UL C 385, 22.9.2021, str. 256.
([7]) https://www.cvce.eu/en/obj/european_parliament_resolution_on_commission_proposals-en-9c67ed5c-af04-4eab-bf89-445996e987f1.html.
([8]) UL L 94, 28.4.1970, str. 19.

— ob upoštevanju Pogodbe z dne 22. aprila 1970, ki spreminja nekatere proračunske določbe pogodb o ustanovitvi Evropskih skupnosti ter Pogodbe o ustanovitvi enotnega Sveta in enotne Komisije Evropskih skupnosti (Luksemburška pogodba) ([9]);

— ob upoštevanju svojih predlogov sprememb, sprejetih 22. junija 2022, o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji, Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov ter Uredbe (EU) 2015/757 ([10]),

— ob upoštevanju svojih predlogov sprememb z dne 22. junija 2022 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah ([11]),

— ob upoštevanju svojega stališča z dne 16. decembra 2020 o osnutku uredbe Sveta o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 ([12]),

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta, sprejetih 21. julija 2020,

— ob upoštevanju pilotnega projekta o študiji izvedljivosti za socialno ponovno uporabo sredstev, zamrznjenih in odvzetih zaradi sankcij EU, sprejetih po ruski vojaški agresiji proti Ukrajini ([13]),

— ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenj Odbora za ekonomske in monetarne zadeve in Odbora za ustavne zadeve,

— ob upoštevanju pisma Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,

— ob upoštevanju poročila Odbora za proračun (A9-0155/2023),

A. ker si mora v skladu s členom 311 PDEU Unija sama zagotoviti sredstva za doseganje ciljev in izvajanje politik in ker se mora proračun ne glede na druge prihodke v celoti financirati iz lastnih sredstev; ker člen 311 PDEU tudi določa, da se mora Svet pred sprejetjem sklepa o virih lastnih sredstev posvetovati z Evropskim parlamentom;

B. ker so proračunske odločitve zaradi visokega deleža prispevkov na podlagi bruto nacionalnega dohodka (BND) preveč odvisne od držav članic; ker se proračun Unije financira tudi s pristnimi lastnimi sredstvi iz naslova carinskih dajatev in davka na dodano vrednost, ki jih države članice običajno obravnavajo kot nacionalne prispevke v proračun Unije;

C. ker je Sodišče Evropske unije razsodilo, da je „izvajanje proračunske pristojnosti Parlamenta na plenarni seji temelj demokracije v Uniji“ ([14]);

D. ker časovni načrt za uvedbo novih virov lastnih sredstev v pravno zavezujočem medinstitucionalnem sporazumu institucije zavezuje, da vprašanje financiranja proračuna Unije ohranijo visoko na političnem dnevnem redu, da se zagotovi izvedljiva pot za refinanciranje dolgov, nastalih zaradi instrumenta NextGenerationEU, in določa, da bi Komisija lahko v drugo košarico novih virov lastnih sredstev vključila davek na finančne transakcije in finančni prispevek, povezan s podjetniškim sektorjem, ali novo skupno osnovo za davek od dohodkov pravnih oseb;

E. ker je treba zaradi odplačila dolga iz naslova instrumenta Next Generation EU, gospodarskih in socialnih pretresov, ki so sledili neizzvani in neupravičeni ruski invaziji v Ukrajini, velikega vpliva inflacije na proračun Unije in vse ostrejše svetovne tekme za prevlado na področju proizvodnje tehnologij čiste energije, ki jo svetovne sile podpirajo z obsežnimi državnimi posegi, kot je zakon ZDA o zmanjšanju inflacije, in drugih novih izzivov za Unijo ponovno preučiti sistem lastnih sredstev Unije in razmisliti, kako v celoti izkoristiti potencial novih resničnih lastnih sredstev, da bi dolgoročno zagotovili trajnostno financiranje proračuna Unije;

([9]) UL L 2, 2.1.1971, str. 1.
([10]) UL C 32, 27.1.2023, str. 108.
([11]) UL C 32, 27.1.2023, str. 320.
([12]) UL C 445, 29.10.2021, str. 240.
([13]) PP 07 23 05.
([14]) Sodba z dne 2. oktobra 2018, Francoska republika/Evropski parlament, C-73/17, ECLI:EU:C:2018:787, odstavek 35.

F. ker je pandemija covida-19 močno vplivala na socialno strukturo in gospodarstvo EU ter prinaša dolgoročne izzive za naše gospodarsko in socialno okrevanje; ker je v Evropi pandemija razkrila pomembne potrebe po financiranju, na katere se je najbolje odzvati s skupnimi ukrepi na področju ključnih politik;

G. ker poročilo o končnem rezultatu Konference o prihodnosti Evrope z dne 9. maja 2022 vključuje predlog plenarnega zasedanja, da mora EU upoštevati socialne in gospodarske posledice vojne v Ukrajini in povezavo med ekonomskim upravljanjem EU in novimi geopolitičnimi razmerami ter okrepiti svoj proračun z novimi viri lastnih sredstev; ker so državljani EU v okviru Konference o prihodnosti Evrope predlagali okrepitev proračuna Unije z novimi viri lastnih sredstev ([15]) in da bi moral Parlament odločati o proračunu Unije, saj je to pravica parlamentov na nacionalni ravni ([16]);

H. ker je Parlament že izrazil svoje stališče v prid odpravi vseh rabatov in popravkov, poenostavitvi lastnih sredstev iz naslova DDV, enotnosti proračuna EU ter uporabi glob in pristojbin kot dodatnih prihodkov za proračun Unije;

I. ker je Komisija decembra 2021 predstavila zakonodajni predlog za uvedbo treh novih kategorij virov lastnih sredstev, in sicer iz naslova sistema trgovanja z emisijami, mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah in prvega stebra konvencije Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) o mednarodni obdavčitvi dohodkov pravnih oseb;

J. ker je Parlament v svojem stališču z dne 23. novembra 2022 o predlogu Sklepa Sveta o spremembi Sklepa (EU, Euratom) 2020/2053 o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije ([17]) ta predlog na splošno opredelil kot pomemben, a nezadosten korak; ker ga Svet še naprej preučuje;

K. ker naj bi bila sektorska zakonodaja o sistemu trgovanja z emisijami in mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah sprejeta v drugem četrtletju leta 2023; ker se večstranska konvencija o prvem stebru iz sporazuma na ravni OECD še ni začela izvajati, kot tudi ne njeno usklajeno izvajanje na ravni Unije;

L. ker je politika o virih lastnih sredstev iz naslova nereciklirane plastike prinesla prve pozitivne učinke;

Razlogi za reformo politike prihodkov proračuna EU

1. izjavlja, da so finance EU v kritični fazi in da bi pomanjkanje reform zelo škodljivo vplivalo na prihodnost Evropske unije, njene politike, cilje ter zaupanje državljanov in vlagateljev v Unijo;

2. poudarja ključni in vse večji pomen proračuna Unije za uresničevanje glavnih političnih ciljev Unije in njenih vodilnih programov ter odzivanje na krize; poudarja številne izzive, s katerimi se sooča EU, kot so krepitev njene odprte strateške avtonomije, zlasti na področjih industrijske politike, zdravja, vesolja, hrane, surovin, kemikalij, odpornosti, odprave odvisnosti od ruskih fosilnih goriv, spodbujanja zelenega in digitalnega prehoda, pri katerem nihče ne sme biti zapostavljen, boja proti podnebnim spremembam in krize biotske raznovrstnosti, pa tudi uresničevanje evropskega stebra socialnih pravic, zagotavljanje enakosti spolov, dokončanje zdravstvene unije in energetske unije ter financiranje pomembnih skupnih projektov, kot so sodelovanje na področju obrambe, civilna zaščita in vesolje; opozarja, da je Komisija izjavila, da nepredvidene potrebe, ki so nastale zaradi vojne v Evropi, močno presegajo sredstva, ki so na voljo v okviru sedanjega večletnega finančnega okvira; meni, da je treba za vse nove politike in izzive Unije predvideti nova finančna sredstva in dodatne sveže vire;

3. v zvezi s tem ponovno poudarja, da je za stabilno, zanesljivo in odporno financiranje proračuna Unije potreben diverzificiran in razširjen sklop virov lastnih sredstev; je prepričan, da ima dobro zasnovana reforma virov lastnih sredstev Unije ogromen potencial, ne samo za okrepitev financiranja proračunskih potreb, temveč tudi za izboljšanje rezultatov njenih politik, izboljšanje fiskalnega ravnovesja med Unijo in državami članicami ter ustvarjanje dodane vrednosti za javne finance na splošno;

([15]) Konferenca o prihodnosti Evrope, predlog št. 16.
([16]) Konferenca o prihodnosti Evrope, predlog št. 39.
([17]) Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0404.

4. opozarja, da Unija mora odplačati glavnico in obresti za sredstva, izposojena v okviru načrta EU za okrevanje; v zvezi s tem opozarja, da so institucije Unije za celotno kritje stroškov zadolževanja sprejele načrt odplačevanja v obliki pravno zavezujočega medinstitucionalnega sporazuma, v katerem je določen časovni načrt za uvedbo novih virov lastnih sredstev; v zvezi s tem opozarja, da je bonitetna ocena AAA, ki jo ima Unija kot kvazidržavni posojilojemalec, med drugim odvisna od tega, kako zanesljivo in kredibilno bodo institucije izpolnjevale svoje politične zaveze pri uvedbi novih virov lastnih sredstev; opozarja, da stroški izposojanja, povezani z Instrumentom Evropske unije za okrevanje, in njihova nihanja že negativno vplivajo na proračun Unije, in ponovno poziva Komisijo, naj pri vmesni reviziji večletnega finančnega okvira obravnava problematiko, povezano s tem instrumentom, in naj proračunske vrstice za ta instrument ne vključi v zgornje meje večletnega finančnega okvira;

5. opozarja na svoje zgoraj navedeno stališče z dne 23. novembra 2022 o predlogu za spremembo sklepa o virih lastnih sredstev; poudarja, da na splošno podpira pobudo za uvedbo treh novih virov prihodkov iz naslova sistema trgovanja z emisijami, mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah in prvega stebra v okviru dogovora na ravni OECD;

6. izraža velika pričakovanja, da bosta z lastnimi sredstvi iz naslova sistema za trgovanje z emisijami in mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah dolgoletna zahteva po boljši povezanosti prihodkovne strani proračuna Unije z okoljskimi politikami in utemeljitev vključevanja podnebnih ukrepov v politike odhodkov in prihodkov končno postali uresničljivi; ugotavlja, da so sektorska pogajanja o mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah in sistemu trgovanja z emisijami privedla do dogovora; pozdravlja dejstvo, da pravna besedila iz direktive o sistemu trgovanja z emisijami in uredbe o mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah ostajajo v celoti skladna s predlogom o virih lastnih sredstev; poziva institucije Unije, naj temeljito ocenijo posledice za ocene prihodkov; vztraja, da se takšne analize ne smejo uporabiti kot izgovor za blokiranje odločanja, in poziva Svet, naj čim prej sprejme ustrezna pravna besedila; poleg tega se zaveda, da se bodo dolgoročno donosi iz naslova zelenih virov lastnih sredstev zmanjšali, če bo proces razogljičenja potekal kot načrtovano;

7. ugotavlja, da bo treba sedanje sklicevanje na vire lastnih sredstev iz naslova prihodkov iz prvega stebra OECD/G20 v predlogu o virih lastnih sredstev posodobiti v skladu z večstransko konvencijo in z njo povezano direktivo Unije, da se bodo določbe v državah članicah Unije izvajale usklajeno; vendar je zelo zaskrbljen, ker pogajanja o reformi prvega stebra na svetovni ravni napredujejo prepočasi;

8. meni, da so ta nova lastna sredstva potrebna, da se prepreči, da bi naslednja generacija Evropejcev plačevala ceno za odplačilo glavnice in obresti za sredstva, izposojena v okviru instrumenta NextGenerationEU, bodisi z večjim bremenom za davkoplačevalce bodisi z zmanjšanjem sredstev v rednih programih Unije, ki neposredno vplivajo na upravičence in nosilce projektov; je trdno prepričan, da bi morale institucije in politični akterji Unije državljanom jasneje sporočati prednosti proračuna Unije in njegove prihodkovne strani; ugotavlja, da Evropejci upravičeno zahtevajo večjo socialno in davčno pravičnost; svari pred kakršnim koli poskusom, s katerim bi se zmanjšalo financiranje za običajne politike Unije in na ta način omogočilo poplačilo dolga Unije, saj bi to ogrozilo dolgoročne cilje Unije, kot so gospodarska, socialna in teritorialna konvergenca, raziskave in inovacije ali zeleni in digitalni prehod;

9. obžaluje, da je proračun Unije pri sedanjem načinu financiranja odvisen od nacionalnih proračunskih omejitev, ki pritiskajo na znižanje njegovega že tako majhnega skupnega obsega, logika „pravičnega povračila“ pa ne odraža v celoti načela solidarnosti, ki je jedro povezovanja Unije; meni, da je ta struktura eden od glavnih razlogov, zaradi katerih Unija ne more uspešno izpolnjevati vseh svojih nalog in obveznosti; je zelo zaskrbljen zaradi počasnega napredka pri posodabljanju sistema virov lastnih sredstev od ustanovitve Evropskih skupnosti;

10. obžaluje, da Svet še ni odobril prve košarice novih virov lastnih sredstev; poziva države članice v Svetu, naj nemudoma sprejmejo nove vire lastnih sredstev iz prvega svežnja z dne 14. decembra 2021; vendar je močno zaskrbljen, da zneski, ustvarjeni z novimi viri lastnih sredstev, ne bodo zadostovali za kritje vseh povračil in stroškov zadolževanja v okviru instrumenta NextGenerationEU (ocenjeni na vsaj 15 milijard EUR v povprečju na leto do leta 2058); zato poziva Komisijo, naj naslednji sveženj predlogov predstavi čim prej, vendar najpozneje v tretjem četrtletju leta 2023; vztraja, da morajo ti predlogi upoštevati prednostne naloge Parlamenta, kot so opisane v tem dokumentu;

Diverzifikacija finančnih virov EU in iskanje novih prihodkov

11. poziva vse akterje, naj si še naprej prizadevajo za opredelitev novih in po možnosti pristnih virov lastnih sredstev in drugih virov prihodkov za proračun Unije, da bi v celoti pokrili pričakovane skupne odhodke za odplačilo glavnice in obresti sredstev, izposojenih v okviru instrumenta NextGenerationEU, ter povečali proračun Unije, pri čemer je treba opustiti dogmo „1 % BDP EU“; meni, da bi uvedba novih lastnih sredstev poleg tistih iz pravno zavezujočega medinstitucionalnega sporazuma prinesla trajne koristi ne le pri uresničevanju politik Unije, temveč tudi pri utrjevanju položaja Unije kot verodostojne in premišljene izdajateljice dolga;

12. poudarja, da morajo dodatna lastna sredstva Unije zadostovati ne le za servisiranje dolga iz obveznic Unije, vključno s stroški obresti, temveč tudi za ohranjanje in spodbujanje potrebnih evropskih naložb po letu 2026;

13. meni, da bi bilo treba prihodkovno stran proračuna Unije strateško uporabiti za povečanje konkurenčnosti in trajnostnosti Unije ter za spodbujanje inovacij v EU, pa tudi socialno, davčno in okoljsko pravičnost; poudarja, da bi bilo treba zelena lastna sredstva dopolniti z lastnimi sredstvi iz naslova davkov iz podjetništva zaradi zadostnosti, fiskalne enakovrednosti (tisti, ki imajo koristi od Unije in njenih odprtih trgov, bi morali tudi prispevati svoj delež k financiranju) in splošne pravičnosti porazdelitve med državami članicami in sektorji;

14. poudarja, da je treba zaradi podnebne krize in krize biotske raznovrstnosti mobilizirati dodatna sredstva in znova oceniti obstoječe spodbujevalne politike v Uniji; je trdno prepričan, da se lahko prihodkovna stran proračuna Unije uporabi tako za odvračanje od nekaterih oblik negativnega ravnanja kot za omogočanje naložb, da se doseže zeleni prehod na ogljično nevtralno gospodarstvo; poudarja, da so te politike pomembne za doseganje ciljev za leti 2030 in 2050, zlasti zmanjševanje emisij toplogrednih plinov in postopno opuščanje fosilnih goriv;

Obdavčitev dohodkov pravnih oseb (BEFIT)

15. z zanimanjem pričakuje pobudo Komisije z naslovom „Poslovanje v Evropi: okvir za obdavčitev dohodkov (BEFIT)“, ki je bila napovedana za tretje četrtletje 2023; poziva Komisijo, naj predlaga enotni pravilnik o davku od dohodkov pravnih oseb za Unijo, ki bo temeljil na ključnih značilnostih skupne davčne osnove in razporejanju dobička med državami članicami z uporabo formule ali dodelitve davka od dohodkov pravnih oseb s formulo in na podlagi pravil BEFIT, kot nov vir lastnih sredstev v skladu s časovnim načrtom; pričakuje, da se bodo z novim pristopom k temu viru lastnih sredstev iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb obravnavala vprašanja nacionalnih razlik v obdavčitvi dohodkov pravnih oseb, ki so doslej predstavljala težavo za lastna sredstva na tem področju, in da se bo omogočilo široko področje uporabe, ki bo zajemalo več podjetij, dejavnih na enotnem trgu, ne le nekaj največjih in najbolj dobičkonosnih multinacionalk, za katere velja sporazum o prvem stebru na ravni OECD; opozarja, da bi morala Komisija, če pogajanja o prvem stebru OECD ne bodo zaključena v razumnem roku, razmisliti o drugih virih prihodkov od velikih podjetij, ki poslujejo na enotnem trgu;

Pravični mejni mehanizem EU

16. obžaluje, da proizvodne verige za nekatere proizvode, ki vstopajo na enotni trg Unije, vključujejo delavce iz tretjih držav, ki ne prejemajo dostojne plače in v nekaterih primerih živijo v skrajni revščini; poudarja, da uvoz takšnega blaga v Unijo povzroča nelojalno konkurenco („socialni damping“);

17. zato poziva Komisijo, naj se posvetuje z deležniki in natančno oceni učinek morebitnega zakonodajnega predloga o pravičnem mejnem mehanizmu, ki bo od uvoznikov blaga na enotni trg Unije zahteval, da delavcem v državah, ki niso članice EU, v svoji svetovni dobavni verigi izplačajo dnevno plačo, ki presega mejo revščine, tako da se bodo izognili absolutni revščini, kot so jo opredelile ustrezne mednarodne organizacije; poudarja, da bi moralo vsako podjetje, ki na enotni trg Unije uvaža proizvode, ki jih proizvedejo delavci, katerih plača je nižja od določenega praga in zato v nasprotju z zakonodajo, plačati dajatev, ki ustreza razliki med tem pragom in plačo, ki jo prejemajo njihovi delavci; meni, da bi se morali prihodki od dajatev, zaračunanih med izvrševanjem tega ukrepa, stekati v proračun Unije; pričakuje, da bo Komisija predložila oceno učinka na delovne razmere v državah, ki niso članice EU, pa tudi združljivosti tega ukrepa s pravili STO; meni, da bi tak ukrep lahko povečal konkurenčnost podjetij, ki proizvajajo v Uniji in izpolnjujejo določene delovne standarde ter spoštujejo delovne pogoje in višino plač; poziva Komisijo, naj pri razmisleku o pravičnem mejnem mehanizmu upošteva izkušnje iz obstoječih primerljivih mehanizmov v Uniji in po svetu, kot je mehanizem za ogljično prilagoditev na mejah;

Davek na finančne transakcije

18. znova poziva Komisijo, naj finančne storitve, tudi finančne transakcije, vključi v drugo košarico lastnih sredstev; zato jo tudi poziva, naj razmisli o davku na finančne transakcije za celotno Unijo; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, ki sodelujejo v pogajanjih o boljšem sodelovanju, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi dogovor o davku na finančne transakcije dosegle pred koncem junija 2023; spodbuja preostale države članice, naj se jim pridružijo; meni, da ima davek na finančne transakcije kot vir lastnih sredstev visoke potencialne prihodke, kar bi olajšalo odplačilo dolga v instrumentu NextGenerationEU in zagotovilo več sredstev za financiranje prednostnih nalog Unije; poudarja, da morajo vsi predlogi prispevati k ciljem politike Unije in upoštevati načelo subsidiarnosti Unije, priložena pa jim mora biti poglobljena ocena učinka;

19. opozarja na vse bolj razširjeno ponovno odkupovanje delnic podjetij v Uniji; poziva Komisijo, naj oceni izvedljivost trošarine na odkup delnic s strani podjetij, saj bi to omogočilo ustvarjanje novih virov, hkrati pa odvračalo od vse bolj razširjene prakse, ki nagrajuje tuje delničarje na račun naložb; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj pred morebitnim novim predlogom oceni možni vpliv takšne trošarine na enotni trg; poziva jo, naj kot dodatno možnost oceni skupni in standardizirani okvir za davčne odtegljaje;

Davek na kriptovalute

20. predlaga uvedbo evropskega davka na kriptosredstva, ki bi se kot nov vir lastnih sredstev stekal v proračun Unije; poudarja, da svetovni trg kriptosredstev od krize leta 2008 hitro raste (čeprav nestabilno), pri čemer je kapitalizacija maja 2021 dosegla 2 bilijona EUR; ugotavlja, da kriptosredstva postopoma postajajo pristno plačilno sredstvo in del naložbenih strategij; poudarja, da bi bili regulacija in obdavčitev kriptosredstev na ravni Unije učinkovitejši kot na nacionalni ravni, in sicer zaradi njihove visoke mobilnosti in čezmejne razsežnosti; v zvezi s tem poudarja, da bi evropski davek na kriptosredstva spodbudil oblikovanje usklajenega davčnega okvira za kriptosredstva, bil bolj skladen s čezmejno naravo trga kriptosredstev in spodbudil sprejetje davčnih standardov na svetovni ravni;

21. poudarja, da je kriptosredstva mogoče obdavčiti na več načinov, kot so davek na kapitalske dobičke iz dejavnosti v zvezi s kriptosredstvi (na podlagi enotne stopnje dajatve za vse države članice), davek na transakcije s kriptosredstvi ali davek na rudarjenje kriptosredstev in trgovanje z njimi, ki se določi glede na njihovo porabo električne energije in vpliv na okolje; poziva Komisijo, naj oceni vpliv teh možnosti na evropski trg kriptosredstev, oceni morebitne prihodke in predstavi konkreten predlog;

Digitalno gospodarstvo

22. ponavlja poziv iz zgoraj omenjenega stališča z dne 23. novembra 2022, v katerem je Parlament zapisal, da bi bilo treba v primeru, če do konca leta 2023 ne bo jasnega napredka v zvezi z večstransko konvencijo na ravni OECD, predložiti zakonodajni predlog za digitalno dajatev ali podoben ukrep, ki bi ga bilo mogoče enostransko sprejeti in ki bi bil lahko podlaga za lastna sredstva Unije, da bi ustvarili prihodke do leta 2026; pozdravlja dejstvo, da razprava o prispevku velikih ponudnikov digitalnih vsebin k stroškom omrežja še vedno poteka;

23. poleg tega ugotavlja, da je širitev podatkovnega gospodarstva v Evropi povzročila strmo povečanje podatkovnega prometa, zlasti med pandemijo, ter znatne gospodarske koristi za večja internetna podjetja in telekomunikacijski sektor kot celoto; se zaveda vpliva pretoka podatkov na okolje; poziva Komisijo, naj opredeli in oceni ukrepe za optimizacijo tega podatkovnega prometa in omejitev njegovega ogljičnega odtisa, tudi s finančnimi spodbudami;

Lastna sredstva, ki temeljijo na statistiki

24. meni, da imajo lastna sredstva visoko potencialno dodano vrednost v obliki nacionalnih prispevkov na podlagi statističnih podatkov, ki državam članicam zagotavljajo spodbudo in nagrado za odločno izvajanje politik na ravni Unije; poziva Komisijo, naj oceni in simulira učinek takšnih nacionalnih prispevkov, izračunanih na podlagi statističnih podatkov na socialnem ali okoljskem področju, kjer so vsako leto na voljo zanesljivi in skupni usklajeni podatki Eurostata;

25. meni, da bi bilo mogoče natančen obseg in vpoklicno stopnjo takšnih nacionalnih prispevkov, ki temeljijo na statističnih podatkih, prilagoditi in kalibrirati tako, da bi zagotovili splošno pravičnost porazdelitve naslednje košarice lastnih sredstev; meni, da bi lahko tako celovita in umerjena košarica nadomestila umetna znižanja, pavšalne rabate in popravne mehanizme na strani prihodkov, ki ogrožajo doslednost in spodbujevalno moč politike lastnih sredstev, tako da ne bi bili več potrebni;

26. zlasti poziva k uvedbi lastnih sredstev na podlagi razlike v plačah med spoloma; poudarja, da bi v okviru tega mehanizma delež prispevkov na podlagi bruto nacionalnega dohodka (BND) nadomestil nov porazdelitveni ključ, ki bi od držav članic z večjo razliko v plačah med spoloma zahteval, da sorazmerno prispevajo več kot države članice z manjšo razliko v plačah med spoloma;

27. poziva, da se preuči uvedba novih virov lastnih sredstev iz naslova drugih odpadkov, ki niso odpadna plastična embalaža, kar bi med drugim spodbudilo države članice k povečanju količine odpadkov, ki se ponovno uporabijo in predelajo, in tako prispevalo h krožnemu gospodarstvu;

28. poziva k uvedbi lastnih sredstev na podlagi bioloških odpadkov; poudarja, da bi v tem mehanizmu delež prispevkov na podlagi BND nadomestil nov porazdelitveni ključ, po katerem bi morale države članice, ki reciklirajo manj bioloških odpadkov, prispevati več kot države članice, ki reciklirajo več bioloških odpadkov; poziva Komisijo, naj oceni, ali bi bilo mogoče uvesti tudi spodbujevalni mehanizem za zmanjšanje količine nevarnih odpadkov in njihovo dekontaminacijo, da bi olajšali njihovo recikliranje;

29. poziva k vzpostavitvi lastnih sredstev na podlagi odpadne hrane; poudarja, da bi v tem mehanizmu delež prispevkov na podlagi BND nadomestil nov porazdelitveni ključ, po katerem bi države članice prispevale na osnovi količine odpadne hrane, ustvarjene na letni ravni; meni, da bi ta vir lastnih sredstev države članice spodbudil k zmanjševanju živilskih odpadkov v celotni proizvodni verigi in v fazi potrošnje;

Viri prihodkov, ki niso lastna sredstva

30. ponovno poudarja, da bi se morali vsi javni prihodki, ustvarjeni z izvajanjem politik Unije, izvrševanjem predpisov Unije ali uporabo infrastrukture, ki jo financira Unija, samodejno in zaradi vzajemnosti koristi stekati v proračun Unije, in sicer kot lastna sredstva ali drugi prihodki, zlasti kadar odmerjanje, pobiranje in izvrševanje centralno organizirajo institucije Unije; poziva Komisijo, naj pri pripravi predlogov upošteva ta medsektorski pristop, kakor tudi Parlament in Svet kot zakonodajna organa pri svojem zakonodajnem delu;

31. vztraja, da bi bilo treba proračunske prihodke v obliki dajatev, pristojbin, na primer tistih, ki se zaračunavajo za izdajo dovoljenja za vstop v evropskem sistemu za potovalne informacije in odobritve (ETIAS), ko bo začel delovati, premij za prekomerne emisije, glob za kršenje pravil konkurence, kazni za kršenje pravil ali podobno pregledno navesti v letnih proračunskih dokumentih; priznava, da morajo iz razlogov, povezanih s temeljnima pogodbama, ti prihodki ostati samo dodatni viri poleg lastnih sredstev v skladu s členom 311, ki morajo ostati glavni vir financiranja proračuna EU;

32. opozarja na posebne prihodke, pridobljene s kazenskimi sankcijami, zlasti zaplembo premoženja v primeru nespoštovanja sankcij Unije; poziva Komisijo, naj podrobno oceni, kako bi lahko te prihodke ali kazni, ki jih zberejo organi držav članic, dali na voljo v proračunu Unije kot vir lastnih sredstev; podpira zamisel, da se sredstva, pridobljena z zaplembo in monetizacijo premoženja, ustvarjenega s kaznivimi dejanji, dajo na voljo kot lastno sredstvo Unije; podpira zamisel, da se sredstva, pridobljena z zaplembo in monetizacijo ruskih sredstev, dajo na voljo za pomoč in obnovo v Ukrajini; predlaga, naj se ti prihodki usmerjajo prek splošnega proračuna Unije in naj se zagotovi struktura upravljanja, ki bo vključevala ukrajinski in Evropski parlament;

Fiskalno legitimnost morajo zagotoviti izvoljeni predstavniki: ustavni, postopkovni in zgodovinski vidiki

33. opozarja, da ima razprava o virih financiranja evropskega povezovanja dolgo in živahno zgodovino; opozarja, da člen 49 Pariške pogodbe z dne 18. aprila 1951 o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo določa, da je visoki organ pooblaščen za pridobivanje sredstev, ki jih potrebuje za izvajanje svojih nalog, z uvedbo dajatev na proizvodnjo premoga in jekla in najemanjem posojil;

34. poudarja, da člen 201 Rimske pogodbe z dne 25. marca 1957 o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti določa, da „Komisija preuči pogoje, pod katerimi se lahko finančni prispevki držav članic […] nadomestijo z drugimi sredstvi Skupnosti, zlasti s prihodki iz naslova skupne carinske tarife, ko bo ta dokončno uvedena“;

35. opozarja, da so se voditelji držav ali vlad šestih držav članic v končnem sporočilu s haaškega vrha z dne 2. decembra 1969 dogovorili, da bodo prispevke držav članic postopoma nadomestili z lastnimi sredstvi [tj. sredstvi Skupnosti] in pri tem upoštevali vse interese, katerih cilj je pravočasno doseči celovito financiranje proračunov Skupnosti in povečati proračunske pristojnosti Evropskega parlamenta;

36. obžaluje, da sta bila kljub tem obveznostim iz primarne zakonodaje od luksemburške pogodbe leta 1970 uvedena le dva nova vira lastnih sredstev, in sicer prispevek iz naslova BND leta 1988 in lastna sredstva iz naslova nereciklirane odpadne plastične embalaže v letu 2021;

37. priznava prednosti lastnih sredstev iz naslova BND glede na njihovo zanesljivo funkcijo uravnoteženja; obžaluje, da v sistemu lastnih sredstev stalno prevladuje delež nacionalnih prispevkov, ki sedaj znaša 80 %; opozarja na skromen delež tradicionalnih in pristnih lastnih sredstev, zlasti carin, ki trenutno znaša 13 %;

38. zaključuje, da je sedanje financiranje proračuna Unije v nasprotju z zamislijo njenih ustanoviteljev in duhom pogodb;

39. opozarja na svojo posvetovalno vlogo, kar zadeva sklep o virih lastnih sredstev; je prepričan, da bi moral Evropski parlament kot zakonodajni in proračunski organ dobiti večjo vlogo v zakonodaji ter v letnem proračunskem postopku v zvezi s prihodkovno stranjo in ravnjo zadolženosti; poleg tega meni, da bi moral imeti večjo vlogo pri odločanju o lastnih sredstvih, da bi dosegli prepoznavnost, legitimnost in demokratično odgovornost javnih financ Unije;

40. opominja, da bi morali biti viri lastnih sredstev urejeni v skladu s splošnimi cilji: enostavnostjo, preglednostjo in pravičnostjo; ponavlja svoje stališče, da bi bilo treba odpraviti rabate in druge popravne mehanizme;

41. poudarja, da je nujno potreben napredek pri novih virih lastnih sredstev, ki bodo dopolnili drugo košarico iz medinstitucionalnega sporazuma; želi spomniti države članice, da bodo večstranska pogajanja o večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2027 tesno vezana na pogajanja o virih lastnih sredstev ter njihovo zadostnost in razpoložljivost; je pripravljen uporabiti vse svoje proračunske pristojnosti, da bi zagotovil jasen in dejanski napredek pri virih lastnih sredstev;

o

o o

42. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji in nacionalnim parlamentom.